

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN SEÇMELİ SPOR ETKİNLİKLERİ DERSİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN GENEL GÖRÜŞLERİ

Mehmet GÜLLÜ¹, Mehmet GÜÇLÜ², Esin GÜLLÜ³,
Abdullah GÜLLÜ², Murat TEKİN⁴

¹ Cengiz Topel İÖO, Malatya.

² Gazi Üniversitesi, BESYO, Ankara.

³ İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.

⁴ Karaman oğlu Mehmet Bey Üniversitesi, BESYO, Karaman.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Malatya ili ilköğretim okullarında beden eğitimi öğretmenlerinin seçmeli spor etkinlikleri dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerini incelemektir.

Araştırmaya rastgele yöntemle seçilmiş 19'u bayan ve 64'ü erkek olmak üzere 83 beden eğitimi öğretmeni katılmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen 12 maddelik bir anket uygulanmıştır. Veriler yüzdeler (%) halinde anlamlı çapraz çizelgeler ile sunulmuştur. Öğretmenlerin görüşleri arasındaki farklılıklar $\alpha=0,50$ anlamlılık düzeyinde Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis Varyans Analizi ile sınanmıştır.

Sonuç olarak, ilköğretim okullarının tamamına yakınında seçmeli ders olarak spor etkinlikleri dersinin tercih edildiği görülmüştür. Ancak bu dersi beden eğitimi öğretmenlerinin dışında okul yöneticileri ile sınıf öğretmenlerinin de okuttukları görülmüştür. Bunların yanında öğretmenleri dersin öğretim programı hakkında olumlu görüşlere sahip olduğu ve bu ders için haftalık 2 ders saatinin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Fakat bu ders için verilen semineri ve rehberlik hizmetlerini çok yetersiz bulmuşlardır. Yine öğretmenler spor etkinlikleri dersinin yürütülmesinde okulun tesis ve olanaklarını kısmen yeterli bulmuşlar, ünitelendirilmiş yıllık planlarında belirttikleri etkinliklerin yıl boyunca ancak yarısını uygulayabildiklerini belirtmişlerdir. Bu etkinlikler ile diğer derslerdeki ilgili kazanımları çok az ilişkilendirerek uygulamışlardır. Bununla birlikte öğretmenlerin cinsiyetlerinin bu görüşlerini fazla etkilemediği, ancak öğretmenlerin hizmet yıllarının bu görüşlere büyük etkisinin olduğu sonucu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Okulu, Beden Eğitimi Öğretmeni, Spor Etkinlikleri Dersi.

PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' GENERAL VIEWS RELATED TO APPLICATION OF ELECTIVE SPORT ACTIVITIES LESSON AT PRIMARY SCHOOLS

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate physical education teachers' views related to application of elective sport activities lesson at primary schools in Malatya province.

This investigation composed of totally 83 physical education teachers, randomly selected 19 women and 64 men. A questionnaire developed by researchers was used to totally 12 items as instrument of the data gathering on this investigation. Data were presented with percentages (%) and significant crosstables. Differences among teachers' views were compared with significant level of $\alpha=0,05$ by using of Mann Whitney U Test and Kruskal Wallis Variance Analyse.

Findings indicated that sport activities lesson was preferred for elective lesson nearly all of the primary schools. But this lesson was not instructed only by physical education teachers, also was instructed by school administrators and class teachers. In addition, teachers had positive views about the lesson instruction program and they pointed out that this lesson was adequate for 2 hours in a week. However, they found that there were very insufficient seminars and guidance services giving for this lesson. Also teachers found that school facilities and possibilities were sufficient partially, but they could apply only half of activities throughout a year that pointed out in their scholar annual plan. They could not apply enough these activities related to the gaining of the other lessons. In addition, sex of teachers' views were not affected too much, but found out those duty years of teachers made big influence to these views.

Key Words: Primary School, Physical Education Teachers, Sport Activities Lesson.

GİRİŞ

Bilimsel ve teknolojik gelişimin etkisi altında bulunan dünya, yenilikleri ve gelişmeyi kavrayan, bunun yanında kendi üzerine düşen görevlerin de farkında olan bireylere ihtiyaç duymaya başlamıştır. Bir toplumun çağdaş toplumlar düzeyine ulaşması için bilgilerin, inançların ve duyguların bireylere doğrudan aktarılmasının yetersiz kaldığı günümüzde, eğitim sistemleri de sorgulanır hâle gelmiştir. Eğitim bilimlerinde öğretme-öğrenme anlayışında oluşan gelişmeler, eğitimde kaliteyi ve eşitliği artırmanın gerekliliğinden doğan ihtiyaçlar, ekonomiye ve demokrasiye duyarlı bir eğitimin gerekliliği, bireysel ve ulusal değerlerin küresel değerler içinde geliştirilme zorunluluğu ile bu değişim süreci eğitime de yansımıştır.

Dünyada eğitim alanında yaşanan bu değişim dalgası, son yıllarda Türk eğitim sisteminde de çok hızlı değişimlerin yaşanmasına neden olmuştur.

Türk Millî Eğitim Sistemi'nin, özellikle son 40 yıldır, Cumhuriyetimizin kuruluşunda amaçlanan nitelikte insan gücü yetiştirebildiğini söylemek güçtür. Dünya Bankası Türkiye Raporu (World Bank, 2005), Pisa (2003), Prills (2001) ve Timms-R (1999) gibi uluslararası araştırmalar ülkemiz eğitim sisteminin yetersizliğini ortaya koymuştur. Bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, uzun zamandan beri kullanılmakta olan ilköğretim programlarında bir değişikliğe gitmiştir. Hazırlanan yeni ilköğretim programları, 2004–2005 eğitim ve öğretim yılında dokuz ilde, 120 okulda pilot olarak denenmiştir (MEB, 2005) ve 2005–2006 eğitim ve öğretim yılında tüm ilköğretim okullarında uygulamaya konulmuştur. Yeni ilköğretim programında yapılandırmacı eğitim kuramının esas alındığı ifade edilmiştir. Yapılandırmacı öğrenme kuramına göre öğretim, öğrencilere önceden belirlenmiş içeriğin doğrudan aktarılması olarak değil, öğrenmenin kolaylaştırılması, öğrenme işinde öğrenciye dış dünyaya ilişkin kendi bireysel bilgi, anlam ya da yorumlarını yapılandırması için yardım edilmesi sürecidir (Jonassen, 1991; Biggs, 1989). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre öğrenme aktif bir süreçtir. Birey, bilginin elde edilmesinde aktif bir role sahiptir. Birey, geçmiş yaşantılarına bağlı olarak dıştan gelen uyarıcıları farklı olarak algılamaktadır. Öğrenme ortamında sürekli olarak çözülmesi gereken bir problem olmalıdır (Dinter, 1998). Bunlarla birlikte yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı aktif öğrenmeyi öne çıkarır, bireyin hâlihazırda sahip olduğu bilgilerle yeni bilgiler arasında ilişki kurması gerektiğini belirtir. Deneyim, öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen arasında karşılıklı etkileşim yapılandırıcılığın araçlarındandır. Bir diğer özelliği ise anlamlı öğrenmenin, özgün öğrenme görevleri ile oluşacağına vurgu yapmasıdır

(Eggen and Kauchak, 1998; Woolfolk, 1998).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, öğrenenin dünyayı anlamak için öğrendiklerini yapılandırmada aktif rolüne vurgu yapan bir gelişim ve öğrenme görüşüdür. Yapılandırmacılar, bilginin, gerçeklerin bireysel olarak yapılandırmasının sonucu olduğunu ileri sürer. Onların bakış açısına göre öğrenme, öğrenenlerin gözlediklerini açıklamak için kural ve denenceleri sürekli yeniden oluşturmasıdır (Shunk, 2000; Eggen and Kauchak, 1998). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımda öğrenciler sınıfta faaliyet gösteren birer bilim adamı olarak görülür (Lorsbach ve Tobin, 1992).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında öğretim programı, öğretmen, öğretim ortamı ve öğrencinin nitelik, işlev ve rollerinde önemli değişiklikler öngörmektedir. Örneğin öğrenci, düşünen, yaratan ve yapılandıran kişidir (Şimşek, 2004).

Yeni kabul edilen bu eğitim anlayışıyla birlikte, öğretim programlarının yapılandırmacı eğitim anlayışına göre yeniden düzenlenmiş, bazı derslerin isimleri değişmiş, bazı derslerin çizelgelerindeki yerleri ve ders saat sayıları değiştirilmiş, bazı dersler programdan kaldırılmış ve bazı yeni dersler programa eklenmiştir.

İlköğretim okullarında yeni eklenen derslerden biri de “seçmeli spor etkinlikleri dersi”dir. Bu ders, son değişiklikle ilköğretim okulları haftalık ders çizelgesinde 1-3. sı-

nıflarda 1 ders saati ve 4-8. sınıflarda 2 ders saati olarak yer almaktadır (TD, 2007). Bu derste 28.08.2006 tarihli ve 345 sayılı karar ile kabul edilen öğretim programı uygulanmaktadır (TD, 2006a).

Seçmeli spor etkinlikleri dersinin yeni öğretim programında genel amaçları şu şekilde sıralanmıştır (MEB, 2006):

Bağımsız ve yapılandırılmış oyunlarda yer değiştirme (yürüme, koşma ve sekme gibi), dengeleme (yuvarlanma, denge ve ağırlık aktarımı gibi) ve nesne kontrolü (atma, yakalama, vurma ve çarpma gibi) temel hareket becerilerini göstermek.

Temel hareket becerilerini; oyun, sportif etkinlikler veya rekreasyonel etkinliklerde göstermek. Stratejik bir şekilde (karşı takımın puan almasını önlemek, kendi puanını artırmak veya doğa sporlarında iyi bir rota, ulaşım biçimi ve malzeme seçimine karar vermek veya jimnastikte performansı artırmak için en uygun şekilde çalışma gibi) uygulamak.

Spor, oyun, karşılaşma ve rekreasyonla ilgili gelenek, kurallar ve stratejileri etkinliklerde göstermek.

Karar verme, amaç belirleme, zaman yönetimi ve stresle başa çıkma gibi özyönetim becerilerini ve sosyal davranışları yaşantılarının tüm bölümlerinde (aile, okul, boş zaman ve ilişkileri de içine alan) göstermek. Etkili ilişkiler kurmak, hak arama, savunma, işbirliği iletişim, yapıcı eleştirilerde bulunmak ve liderlik becerileri gös-

termek. Bireysel farklılıklara saygılı olmak. Farklı görüş, düşünce, inanç, anlayış ve kültürel değerleri hoşgörü ile karşılamak. Çevreyi koruma bilinciyle hareket etmek. Atatürk'ün spor anlayışının, ulusal ve evrensel değerlerin spor etkinliklerine yansımalarını kavramak. Bir kültür ögesi olarak sporu tanımak ve folklorik sporlara ilgi duymak. Bireylerin ve toplumun yaşam kalitesini artırmak için sağlıklı, mutlu ve verimli olmanın gerekliliğini ve bunu sağlamanın temel kuralının ise düzenli egzersiz yapmak olduğunu bilmek.

Yukarıda sayılan genel amaçlar çerçevesinde yürütülen seçmeli spor etkinlikleri dersini, beden eğitimi öğretmenleri sevinçle karşılamışlardır. Çünkü daha önce beden eğitimi ve spor faaliyetleri sadece beden eğitimi dersi ile sınırlandırılmıştı. Bu durum spor etkinlikleri dersi ile değişmiş, artık öğrencilerin daha fazla sportif aktivitelerde buldukları yeni bir ders daha mevcut olmuştur.

Ancak, 12.05.2006 tarihli 1333 sayılı değişiklik ile bu dersi, beden eğitimi öğretmenlerinden başka sınıf öğretmenlerinin de yürütebilmelerine olanak sağlanmıştır (TD, 2006b). Bu değişiklik ile haftada 6 ders saati zorunlu olarak bir derse girmeleri gereken okul yöneticileri için seçmeli spor etkinlikleri dersi en çok tercih edilen bir ders hâlini almıştır. Bu durumda olan ilköğretim okullarının bazılarında beden

eğitimi öğretmeni bazı sınıfların seçmeli spor etkinlikleri derslerine girememektedir. Seçmeli spor etkinlikleri ders içi ve ders dışı uygulamalarında görülen olumsuz durumları tespit edip ortadan kaldırmak veya uygulamalarda görülen güzel ve olumlu durumları örnek olarak göstermek, bu dersin diğer seçmeli derslere göre konumunu daha da güçlendirecektir. Tabii ki spor etkinlikleri ders içi ve ders dışında görülen olumlu veya olumsuz uygulamaları en iyi tespit edecek kişilerden birisi de hiç şüphesiz beden eğitimi öğretmenleridir.

İşte bu araştırmanın amacı da 2006–2007 eğitim ve öğretim yılında Malatya İl merkezinde ilköğretim okullarında beden eğitimi öğretmenlerinin bir eğitim ve öğretim yılı boyunca seçmeli spor etkinlikleri dersi uygulamalarına ilişkin genel görüşlerini incelemektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki alt problemlere cevap aranmaktadır:

1. İlköğretim 4. 5. ve 6. sınıflarda seçmeli spor etkinlikleri dersinin okullardaki durumu nedir?
2. Beden eğitimi öğretmenlerinin seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programı hakkındaki görüşleri nedir?
3. Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine ve hizmet yıllarına göre seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programı hakkındaki görüşleri arasında fark var mıdır?
4. Beden eğitimi öğretmenlerinin seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programı

için verilen rehberlik hizmetleri hakkındaki düşünceleri nasıldır?

5. Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine ve hizmet yıllarına göre seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programı için verilen rehberlik hizmetleri hakkındaki görüşleri arasında fark var mıdır?

6. Beden eğitimi öğretmenlerinin bir eğitim ve öğretim yılı boyunca yürüttükleri seçmeli spor etkinlikleri dersi uygulamaları nasıldır?

7. Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine ve hizmet yıllarına göre seçmeli spor etkinlikleri dersi uygulamaları arasında fark var mıdır?

Araştırma, 2006–2007 eğitim ve öğretim yılı Malatya il merkezinde ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenleri ile sınırlıdır.

Araştırma konusunu oluşturan seçmeli spor etkinlikleri dersi 4. 5. ve 6. sınıflar ile sınırlandırılmıştır. Çünkü ilköğretim okullarında 2006–2007 eğitim ve öğretim yılında ilk kez 1–6. sınıflarda uygulanmaya başlanmıştır. Bu dersin 7–8. sınıflarda okutulmasına önümüzdeki eğitim ve öğretim yıllarında kademeli olarak geçilecektir. Ayrıca yapılan değişikliklerde beden eğitimi öğretmenleri, seçmeli spor etkinlikleri dersini 1-3. sınıflarda okutamamakta ve sadece 4-8. sınıflarda okutmaktadırlar (TD, 2006b; TD, TD, 2007).

MATERYAL ve METOD

Bu araştırma mevcut olan bir durumu tanımlamaya, açıklamaya ve betimlemeye yönelik bir çalışmadır. Araştırma, durum saptamasına yönelik bir araştırmadır. Bu nedenle araştırma tarama modeli ile yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2006–2007 yılı Malatya il merkezinde ilköğretim okullarında görev yapan 28'i bayan ve 90'ı erkek olmak üzere toplam 118 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır (OBESİS, 2007).

Araştırma örneklemini, ilköğretim okullarında rastgele (random) yöntemle seçilmiş 19'u bayan 64'ü erkek olmak üzere toplam 83 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen 2 maddesi beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel bilgileri ile ilgili ve 10 maddesi konu ile ilgili olmak üzere toplam 12 maddelik bir anket kullanılmıştır. Anket hazırlama sürecinde, ilk olarak 10 beden eğitimi öğretmeni ile spor etkinlikleri dersi hakkındaki düşünceleri, sorunları ve beklentileri üzerine görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler sonucunda anket oluşturulmuş ve uzman görüşlerine başvurulmuştur. Son olarak da anket iki Türkçe öğretmeni tarafından imla ve noktalama hatalarını gidermek için incelenmiştir. Anket 2007 yılı Haziran ayında ilköğretim okulları seminer haftasında 83 beden eğitimi öğretmenine uygulanmıştır.

Anketten elde edilen veriler SPSS 11.00 for Windows paket programına yüklenmiş ve bu paket programda veri analizleri yapılmıştır. Veriler yüzdeler (%) hâlinde anlamlı çapraz çizelgeler ile sunulmuştur. Verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri Kolmogorov-Smirnov Testi ile test edilmiş ve bu test sonucunda verilerin normal dağılım göstermedikleri görülmüştür. Veriler normal dağılım göstermedikleri

için ikili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi ve çoklu karşılaştırmalar için Kruskal- Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Çoklu karşılaştırma anlamlı fark bulunması hâlinde, bu farkın hangi gruplar arasında kaynaklandığını bulmak için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $\alpha= 0.05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Cinsiyet Dağılımları

CİNSİYET	n	%
Bayan	19	22,9
Erkek	64	77,1
Toplam	83	100

Anket formlarında toplanan veriler istatistiksel analizleri yapıldıktan sonra çapraz tablolar hâlinde

Verilmiştir. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin %22,9'u (19 kişi) bayan ve %77,1'i (64 kişi) erkektir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmet Yılları Dağılımı

HİZMET YILI	n	%
1-5 yıl	38	45,8
6 – 10 yıl	23	27,7
11 -15 yıl	17	20,5
16 yıl ve üzeri	5	6,0
Toplam	83	100

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin %45,8'inin (38 kişi) 1-5 hizmet yılında, %27,7'sinin (23 kişi) 6-10 hizmet yılında, %20,5'inin (17 kişi) 11-15

hizmet yılında ve %6'sının (5 kişi) 16 ve üzerinde hizmet yılında oldukları görülmektedir.

Tablo 3. İlköğretim Okullarının Hangi Sınıflarında Spor Etkinlikleri Dersinin Seçildiği

Spor Etkinlikleri Derslerinin Hangi Sınıflara Okutulduğu	n	%
Sadece 4. sınıflarda	2	2,4
Sadece 5. sınıflarda	2	2,4
Sadece 4. ve 5. sınıflarda	26	31,4
Sadece 5. ve 6. sınıflarda	4	4,8
4., 5. ve 6. sınıfların tamamında	49	59
Okulda bu ders hiçbir sınıfta seçilmedi.	-	-
Toplam	83	100

Araştırmaya katılan bütün öğretmenlerin okullarının 4., 5. ve 6. sınıflarının herhangi birinde seçmeli spor etkinlikleri dersi okutulmaktadır. Bununla birlikte okulların büyük bir kısmında (%59'u) ise 4., 5. ve 6. sınıfların tamamında seçmeli ders olarak spor etkinlikleri dersinin seçildiği görülmektedir.

Bu sonuç, 2006–2007 eğitim ve öğretim yılında başlamak üzere okulların haftalık ders çizelgelerinde seçmeli dersler arasında ilk defa yer alan spor etkinlikleri dersinin okullarda öncelikle tercih edildiğini göstermektedir. Bu durum, ülkemizde sporcu yetiştirilmesi ve başarılı sporcuların seçilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Tablo 4. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, Spor Etkinlikleri Dersini Hangi Sınıflarda Okuttuğu

Beden Eğitimi Öğretmeni Hangi Sınıfların Seçmeli Spor Etkinlikleri Derslerini Okutmakta	n	%
Sadece 4. sınıfların spor etkinlikleri derslerini	4	4,8
Sadece 5. sınıfların spor etkinlikleri derslerini	6	7,2
Sadece 6. sınıfların spor etkinlikleri derslerini	15	18,1
Sadece 4. ve 5. sınıfların spor etkinlikleri derslerini	8	9,6
Sadece 5. ve 6. sınıfların spor etkinlikleri derslerini	10	12,1
4., 5. ve 6. sınıfların spor etkinlikleri derslerini	32	38,6
Hiç sınıfı okutmamaktadır.	8	9,6
Toplam	83	100

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, büyük bir kısmının (%38,6'sı) 4., 5. ve 6. sınıfların tamamında seçmeli spor etkinlikleri derslerini yürüttüğü görülmektedir. Ancak tablo, dikkatlice

incelendiğinde 4. sınıflar ile 5. sınıflarda seçilen spor etkinlikleri derslerinin çoğunluğunu beden eğitimi öğretmenin okumadığı sonucu çıkarılabilir.

Tablo 5. İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Öğretmeninden Başka Kimlerin Seçmeli Spor Etkinlikleri Dersini Okuttuğu

Beden Eğitimi Öğretmeninden Başka Kimlerin Seçmeli Spor Etkinlikleri Dersini Okuttuğu	n	%
Okul Yöneticileri (Sınıf Öğretmeni Kökenli)	46	55,4
Sınıf Öğretmenleri	3	3,6
Okul Yöneticileri ve sınıf öğretmenleri	14	16,9
Hiçbiri	20	24,1
Toplam	83	100

Tablo 5’te görüldüğü gibi ilköğretim okullarında beden eğitimi öğretmenlerinin dışında okul yöneticilerinin, sınıf öğretmeni kökenli, yarıdan fazlası (%55,4’ü) ve sınıf öğretmenlerinin az bir kısmı (%16,9) seçmeli spor etkinlikleri derslerini okutmaktadırlar.

Bu durum, spor etkinlikleri dersi öğretim programında (MEB, 2007) açıklamalar kısmında branş seçimi bölümünün 22, 24, ve 25. maddelerine göre beden eğitimi öğretmeninde bile uzmanlık arayan bir dersin, okul yöneticilerinin ve sınıf öğretmenlerinin yürütmeleri bir tezatlık oluşturmaktadır.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Seçmeli Spor Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı Hakkındaki Görüşleri

Bed. Egt. Öğr. Görüşleri	n	%
Çok Olumlu	2	2,4
Olumlu	54	65,1
Kısmen Olumlu	12	14,4
Olumsuz	11	13,3
Çok Olumsuz	4	4,8
Toplam	83	100

Tablo 6’da görüldüğü üzere beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun (%65,1’i) seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programı hakkında “olumlu” görüşleri mevcuttur.

Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine (U=408,50 A.Sig.= 0,01) göre seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programı hakkında görüşleri arasında anlamlı düzeyde fark olduğu (p<0,05) bu-

lunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerinin dersin programına ilişkin görüşlerini farklılaştırmaktadır. Sıra ortalamaları dikkate alındığında dersin öğretim programına ilişkin erkek öğretmenlerin görüşlerinin (sıra ort.=45,12) bayan öğretmenlerin görüşlerinden (sıra ort.=31,50) daha olumlu olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin hizmet yıllarına ($X^2_{(3)}=12,076$ A.Sig.=0,00) göre seçmeli

spor etkinlikleri dersi öğretim programı hakkındaki görüşleri arasında anlamlı düzeyde fark olduğu ($p<0,05$) görülmüştür. Bu farklılığın 1-5 hizmet yılı ile 11-15 hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=203,50$ $p<0,05$) arasında, 1-5 hizmet yılı ile 16 ve daha fazla hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=36,00$ $p<0,05$) arasında ve 6-10 hizmet yılı ile 16 ve daha fazla hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=25,00$ $p<0,05$) arasında olduğu görülmektedir. Bu durum, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet yıllarının

dersin programına ilişkin görüşlerini büyük oranda etkilediğini göstermektedir.

Tablo 7’de beden eğitimi öğretmenlerinin yarısından fazlası (%53’ü) spor etkinlikleri dersi kazanımlarının tam anlamı ile öğrencilere kazandırılabilmesi için haftalık ders saati sayısının 2 ders saati olmasını önermektedirler. Zaten mevcut durumda seçmeli spor dersi 1.-3. sınıflarda haftalık 1 ders saati ve 4.- 8. sınıflar da ise haftalık 2 ders saati olarak okutulmaktadır (TD, 2007).

Tablo 7. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Spor Etkinlikleri Dersi Kazanımlarının Tam Anlamı İle Öğrencilere Kazandırılabilmesi İçin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Sayısı

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Spor Etkinlikleri Dersi için Önerdikleri Haftalık Ders Saati Sayısı	n	%
1 ders saati	1	1,2
2 ders saati	44	53
3 ders saati	8	9,6
4 ders saati	18	21,7
5 ders saati ve üzeri	12	14,5
Toplam	83	100

Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre spor etkinlikleri dersi için haftalık önerdikleri ders saat sayısı oranları arasında ($U=555,50$ $A.Sig.=0,53$) anlamlı düzeyde fark olmadığı ($P>0,05$) tespit edilmiştir. Yine beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet yıllarına göre seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programı hakkın-

daki görüşleri arasında da ($X^2_{(3)}=3,82$ $A.Sig.=0,28$) anlamlı düzeyde fark olmadığı ($p>0,05$) görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin cinsiyetleri ve hizmet yılları farklı olsa da spor etkinlikleri için önerdikleri ders saati sayısının hemen hemen aynı olduğunu göstermektedir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Spor Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı Tanıtım Seminerini Bilgilendirme Yönünden Yeterli Bulma Oranları

Verilen Seminerleri Yeterli Bulma Oranları	n	%
Çok Yeterli Buldum	2	2,4
Yeterli Buldum	10	12
Kısmen Yeterli Buldum	32	38,6
Yetersiz Buldum	39	47
Toplam	83	100

Tablo 8’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%47’si) spor etkinlikleri dersi öğretim programı ile ilgili yapılan tanıtım seminerini yetersiz bulmuşlardır.

Bu sonucun yanında beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre yapılan tanıtım seminerini bilgilendirme yönünden yeterli bulma oranları arasında ($U=537,00$ A.Sig.=0,40) anlamlı düzeyde fark olmadığı ($P>0,05$) görülürken beden eğitimi öğ-

retmenlerinin hizmet yıllarına göre yapılan tanıtım seminerini bilgilendirme yönünden yeterli bulma oranları arasında ise ($X^2_{(3)}=8,54$ A.Sig.=0,03) anlamlı düzeyde fark olduğu ($P <0,05$) görülmüştür. Bu farklılığın 1–5 hizmet yılı ile 6–10 hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=249$ $p<0,05$) arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuç öğretmenlerin hizmet yıllarına göre bu dersin tanıtım seminerlerinin yeterliliği konusunda farklı görüşlere sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 9. İlköğretim Müfettişlerinin, Spor Etkinlikleri Dersi İle İlgili Karşılaşılan Problemler Konusunda Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yardımcı Olma Oranları

Müfettişlerin Beden Eğitimi Öğretmenlerine Ne Ölçüde Yardımcı Oldukları	n	%
Çok büyük oranda yardımcı oldu	2	2,4
Orta düzeyde yardımcı oldu	12	14,5
Çok az düzeyde yardımcı oldu	23	27,7
Hiç yardımcı olmadı	46	55,4
Toplam	83	100

Tablo 9’a bakıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin yarısından fazlasının (%55,4’ü) spor etkinlikleri dersinde karşılaştıkları problemler konusunda ilköğretim müfettişlerinin beden eğitimi öğretmenlerine hiç yardımcı olma

dıkları görülmektedir. İlköğretim müfettişleri, ilköğretimde çalışan her öğretmene yardımcı olmak ve karşılaştığı sorunlara çözüm üretmek amacıyla -yani rehberlik etmek amacıyla- her eğitim ve öğretim yılı boyunca iki kez okula gelmektedirler. Dolayısıyla ilköğretim müfettişlerinin beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun sorunlarına hiç yardımcı olmama-

sı bu rehberlik hizmetinin, beden eğitimi ve spor alanındaki dersler açısından tartışılması gerektiğini göstermektedir. Bunların yanında, beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre müfettişlerin onların sorunlarına yardımcı olma oranları arasında ($U=606,50$ A.Sig.=0,98) anlamlı düzeyde fark olmadığı ($P>0,05$) görülürken beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet yıllarına göre ise ($X^2_{(3)}=8,70$ A.Sig.=0,03) anlamlı düzeyde fark olduğu ($P<0,05$) görülmüştür. Bu farklılık 1-5 hizmet yılı ile

6-10 hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=286,00$ $p<0,05$) arasında, 6-10 hizmet yılı ile 11-15 hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=120,50$ $p<0,05$) arasında ve 6-10 hizmet yılı ile 16 ve daha fazla hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=30,50$ $p<0,05$) arasında kaynaklandığı görülmektedir. Bu durum, öğretmenlerin hizmet yıllarına göre müfettişlerin sorunlara yardımcı olma konusunda görüşlerinin farklı olduğunu göstermektedir.

Tablo 10. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Spor etkinlikleri Dersi Uygulamalarında Okulun Tesis ve Olanaklarını Yeterli Görme Oranları

Ders Uygulamalarında Okulun Tesis ve Olanakları Yeterli Geldi mi?	n	%
Evet, yeterli	3	3,6
Kısmen yeterli	43	51,8
Hayır, yetersiz.	37	44,6
Toplam	83	100

Tablo 10'da beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunun (%51,8'si) spor etkinlikleri dersi uygulamalarında okulun tesis ve olanaklarını kısmen yeterli gördüğü sonucu bulunmuştur.

Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine ($U=605,00$ A.Sig.=0,97) ve hizmet yıllarına ($X^2_{(3)}=4,40$ A.Sig.=0,22) göre spor etkinliği ders uygulamalarında

okulun tesis ve olanaklarını yeterli görme oranları arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı ($P>0,05$) görülmüştür. Bu sonuç, beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetleri ve hizmet yılları farklı olsa da spor etkinlikleri dersi uygulamaları için okulun tesis ve olanaklarının yeterliliği konusunda görüş farklılıklarının olmadığını göstermektedir.

Tablo 11. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Spor etkinlikleri Dersi Ünitelendirilmiş Yıllık Planlarında Belirttikleri Ders Etkinliklerini Uygulama Oranları

Ders Etkinliklerini Uygulama Oranları	n	%
Tamamını uyguladım	4	4,8
Büyük bir kısmını uyguladım	27	32,5
Yarisını uyguladım	30	36,1
Yarisından da azını uyguladım	11	13,3
Çok az bir kısmını uyguladım	11	13,3
Toplam	83	100

Tablo 11'e göre beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğunun (%36,1'i) spor etkinlikleri dersi yıllık planlarında belirtilen ders etkinliklerinin yarısını uyguladıkları tespit edilmiştir. Bu durum öğretmenlerin ünitelendirilmiş yıllık planları iyi planlamadıklarını göstermektedir.

Ayrıca, beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre ünitelendirilmiş yıllık plan uygulamaları arasında ($U=507,50$ A.Sig.=0,25) anlamlı düzeyde fark olmadığı ($P>0,05$) bulunmuşken; beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet yıllarına göre ise ($X^2_{(3)}=12,10$ A.Sig.=0,00) anlamlı düzeyde fark olduğu ($P<0,05$) görülmüştür. Bu farklılık 1-5 hizmet yılı ile 6-10 hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=236,00$ $p<0,05$) arasında ve 6-10 hizmet yılı ile 16 ve daha fazla hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=17,00$ $p<0,05$) arasında kaynaklandığı görülmektedir. Bu durum, öğretmenlerin hizmet yıllarına göre spor etkinlikleri dersinin yıllık planlarını uygulamaları arasında farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Tablo 12'ye göre beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğunun (%49,4'ü) spor etkinlikleri dersi kazanımları ile diğer derslerdeki (Fen Bilgisi, Türkçe vb.) ilgili kazanımları ilişkilendirerek etkinlikleri uygulamadıkları görülmektedir. Bunlarla birlikte, beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göres poretkinlikleri ders kazanımları ile diğer derslerdeki ilgili kazanımları ilişkilendirerek etkinlikleri uygulama oranları arasında ($U=449,00$ A.Sig.=0,05) anlamlı düzeyde fark olmadığı ($P>0,05$) bulunmuşken; beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet yıllarına göre ise ($X^2_{(3)}=19,59$ A.Sig.=0,00) anlamlı düzeyde fark olduğu ($P<0,05$) görülmüştür. Bu farklılık 1-5 hizmet yılı ile 6-10 hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=185,00$ $p<0,05$) arasında ve 1-5 hizmet yılı ile 11-15 hizmet yılına sahip öğretmenler ($U=207,50$ $p<0,05$) arasında kaynaklandığı görülmektedir. Bu sonuç, öğretmenlerin hizmet yıllarına göre spor etkinlikleri ders kazanımları ile diğer derslerdeki ilgili kazanımları uygulama konusunda farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Tablo 12. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Spor etkinlikleri Dersi Kazanımları İle Diğer Derslerdeki (Fen Bilgisi, Türkçe vb.) İlgili Kazanımları İlişkilendirerek Etkinlikleri Uygulama Oranları

Ders Etkinliklerini Uygulama Oranları	n	%
Evet, uyguladım.	3	3,6
Kısmen uyguladım.	39	47
Hayır, Hiç uygulamadım.	41	49,4
Toplam	83	100

TARTIŞMA

İlköğretim okullarında 2006–2007 eğitim ve öğretim yılında müfredat programında seçmeli dersler arasına spor etkinlikleri dersi yeni girmiş ve okutulmaya başlatılmıştır. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında beden eğitimi öğretmenlerinin seçmeli spor etkinlikleri dersi uygulamalarına ilişkin genel görüşlerini ortaya koymaktır.

Araştırma sonucunda, ilköğretim okullarının tamamına yakınında 4, 5 ve 6. sınıflarda seçmeli ders olarak spor etkinlikleri dersinin tercih edildiği görülmektedir. Ancak bu dersi okutanlar arasında beden eğitimi öğretmenlerinin yanında büyük bir kısmının sınıf öğretmeni kökenli okul yöneticilerinin olduğu görülmektedir. Ayrıca beden eğitimi öğretmenleri seçmeli spor etkinlikleri dersinin öğretim programı hakkında olumlu görüşlere sahip olup bu ders için haftalık 2 ders saatinin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Bunlarla birlikte beden eğitimi öğretmenleri spor etkinliği dersi için verilen semineri ve rehberlik hizmetlerini çok yetersiz bulmuşlardır. Yine beden eğitimi öğretmenleri, spor etkinlikleri dersinin yürütülmesinde okulun tesis ve olanaklarını kısmen yeterli bulmuşlar,

ünitelendirilmiş yıllık planlarında belirttikleri etkinliklerin yıl boyunca ancak yarısını uygulayabilmişler ve bu etkinliklerle diğer derslerdeki ilgili kazanımları çok az ilişkilendirerek uygulamışlardır.

Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre spor etkinlikleri dersi uygulamalarına ilişkin genel görüşleri arasında fazla bir farklılık olmadığı görülmüşken; öğretmenlerin hizmet yıllarına göre dersin uygulamalarına ilişkin genel görüşleri arasında farklılaşma olduğu görülmüştür. Bu farklılaşma özellikle 1-5 hizmet yılına sahip genç öğretmenler ile tecrübeli sayılabilecek ve daha fazla hizmet yılına sahip öğretmenler arasında çıkmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda, okullarda beden eğitimi öğretmeni olması durumunda öncelikle spor etkinlikleri derslerini sınıf öğretmeni ve özellikle okul yöneticilerinin okutmalarını engelleyen kanunlar çıkartılmalı veya beden eğitimi dersi öğretmeninden başka bu dersi okutacak öğretmenlerden ikinci kademe antrenör belgesi istenmeli; beden eğitimi öğretmenlerine spor etkinlikleri dersleri için daha fazla seminer, kurs ve rehberlik hizmeti sağlanmalı; okulun spor tesis ve olanakları artırılmalı ve bunların yanında beden eği-

timi öğretmenleri de spor etkinlikleri dersi plan ve programlarını daha itinalı ve dik-

katlice hazırlamalıdır.

KAYNAKLAR

1. Biggs, J. (1989). Approaches to the enhancement of tertiary teaching. **Higher Education Research and Development**, 8, 7-25
2. Dinter, F.R. (1998). Constructivism In Instructional Design Theory. **Journal of Structural Learning & Intelligent Systems**, 13,(2), 71-89.
3. Eggen, P. and Kauchak, D. (1998). **Learning and teaching: research based methods**. Boston: Allyn and Bacon.
4. Jonassen, D. H. (1991). Objectivism Versus Constructivism: Do we Need a New Philosophical Paradigm? **Educational Technology, Research and Development**, 39, (3), 5- 14.
5. Lorschach, A. & Tobin, K. (1992). Constructivism as a Referent for Science Teaching. **NARST Newsletter** 30, 5-7.
6. MEB. (2005). **İlköğretim 1-5. Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı**. Ankara: Milli Eğitim Müdürlüğü Basımevi.
7. MEB, (2006), **İlköğretim Spor Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı 1-8. Sınıflar**. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
8. OBESİS (Okul İçi Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Şubesi), (2007). **Beden Eğitimi Öğretmenleri İstatistik Bilgileri**. Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü.
9. PISA. (2003). Learning for Tomorrow's World. First results of PISA 2003. OECD Publication. [Online] Retrieved on 15-October-2006, <<http://egt.kou.edu.tr/ismetsahin/kou/epg/raporlar/worldbank2005.pdf>> (2007, Haziran 11).
10. PRILS. (2001). International Report: IEA's Study of Reading Literacy Achievement in Primary Schoolin 35 Countries. [Online] Retrieved on 15-October-2006, <<http://egt.kou.edu.tr/ismetsahin/kou/epg/raporlar/worldbank2005.pdf>> (2007, Haziran 11).
11. Shunk D. (2000). **Learning theories and educational perspectives**. Ohio: Meril, Prentice Hall.
12. Şimşek, N. (2004). Yapılandırmacı Öğrenme ve Öğretime Eleştirel Bir Yaklaşım. **Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi**, 3, (5).
13. TD. (Tebliğler Dergisi), (2006a). Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Seçmeli Spor Dersi Öğretim Programı, (Cilt:69), Sayı:2588, 1047-1051.
14. TD. (2006b). Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar – Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmenliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Cilt:69), Sayı:2584, 354-472.
15. TD. (2007). Haftalık Ders Çizelgesi. (Cilt:70), Sayı:2597, 445-446.
16. TIMSS. (1999). International Mathematics Report, Findings from IEA's Repeat of Tthe Third International Mathematics and Science Study at the eight grade.[Online] Retrieved on 12-March-2001, <http://timss.bc.edu/timss1999i/pdf/T99i_Math_TOC.pdf> (2007, Haziran 11)
17. Woolfolk A. (1998). **Educational psychology**. Boston: Allyn and Bacon.
18. World Bank (2005). Turkey Education Sector Study. Report Number 32450-TU. World Bank Publication. [Online] Retrieved on 15-October-2006, <<http://egt.kou.edu.tr/ismetsahin/kou/epg/raporlar/worldbank2005.pdf>> (2007, Haziran 11).